

**“BITI
GLAZBENIK
U DANAŠNJEM
DRUŠTVU JE
VELIKA
PRIVILEGIJA”**

Od 1939. g. postoji Akademija za glasbo u Ljubljani, no tek 2009./2010. otvoren je studij harmonike. Sve češća prisutnost harmonike na koncertima u Sloveniji, dugogodišnje postojanje ostalih razina glazbenog obrazovanja, te razvoj kvalitetne originalne slovenske literature za harmoniku, rezultat su otvaranja harmonikaškog odjela. Dugo očekivani kolegij prihvaćen je s puno entuzijazma sa strane kolega i studenata. Više o svemu tome reći će nam Borut Zagoranski, docent na odjelu za glazbu studija klasične harmonike AG u Ljubljani.

Borut Zagoranski, docent je na Akademiji za glasbo u Ljubljani i docent na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli. Nastupa kao solist, u različitim komornim sastavima i orkestrima u Europi i šire. Član je međunarodnih ocjenjivačkih sudova na natjecanjima za harmoniku, održava stručna predavanja te vodi seminare po glazbenim školama i međunarodnim ljetnim školama za harmoniku. U razgovoru s njim saznali smo više informacija o studiju harmonike u Ljubljani.

Docent ste na Akademiji za glasbo u Ljubljani na kojoj je prošle godine odobren Studij klasične harmonike na Odjelu za glazbu. Harmonika je vrlo popularan instrument u Sloveniji, zašto je i koliko dugo bilo potrebno čekati da se otvori Odjel?

Kao rezultat kvalitetnog razvoja literature za klasičnu harmoniku u drugoj polovici 20. st. počelo je otvaranje prvih visokoškolskih odsjeka za harmoniku u svijetu uopće, a prvi u tome su bili Konezervatorij u Trossingenu, Njemačka te Gnesin institut u Moskvi. Nakon toga slijedilo je otvaranje odsjeka i na drugim značajnijim akademijama po Europi, kao na Sibelius akademiji u Helsinkiju, Kraljevskoj akademiji u Kopenhagenu i Londonu. Svugdje su se ti odsjeci otvarali uz određene poteškoće, ponajviše zbog mjere skeptičnosti odgovornih ljudi prema harmonici kao klasičnom instrumentu. Budući da je harmonika vrlo mlad koncertni instrument i nije sastavni dio simfonijskog orkestra, njezine koncertne mogućnosti najčešće nisu bile poznate čak niti među profesionalnim glazbenicima. Zsigurno je na

otvaranje odsjeka harmonike na na visokoškolskim ustanovama, pa tako i ovog u Ljubljani, uvelike utjecao razvoj kvalitetne originalne literature za harmoniku. Renomirani slovenski skladatelji (Rojko, Globokar, Lebič, Golob) posvetili su značajna djela svojih skladateljskih opusa upravo harmonici. Sve češća prisutnost harmonike na koncertnim događanjima u Sloveniji, kao i dugogodišnji pritisci iz ostalih razina glazbenog obrazovanja (GŠ, SGŠ), rezultirali su otvaranjem dugo očekivanog odsjeka harmonike na AG Ljubljana s akademskom godinom 2009./2010. i time je harmonika postala ravnopravni instrument sa svim drugim klasičnim instrumentima u Sloveniji.

Kako je prihvaćen Studij te harmonika kao klasičan instrument? Tko još osim Vas predaje harmoniku?

Uvođenje studija harmonike zasigurno je pridonijelo svježini cijele akademske zajednice na AG Ljubljana. Kolege i studenti drugih odsjeka na to gledaju s puno entuzijazma kao i kroz prizmu nekih novih koncertnih mogućnosti. Prošle godine, kad je studij i otvoren, izabran je i novi dekan koji je po struci gitarist. Studij gitare je uz harmoniku jedan od najmlađih odsjeka na AG Ljubljana i upravo je i on jedan od najzaslužnijih da se taj studij i u konačnici otvorio. Poučen vlastitim iskustvom oko problematike novih odsjeka, posebno je nagnonjen novom odsjeku harmonike kojemu pruža svu potporu. Za stručne predmete koje obuhvaća studij harmonike, AG Ljubljana je angažirala kolegu Primoža Parovela i mene koji smo ujedno i prvi habilitirani profesori za harmoniku u Sloveniji.

Kakve sve uvjete imaju studenti klasične harmonike u Ljubljani?

Kakav je sistem studiranja i uređenje Akademije?

S bolonjskom reformom visokog obrazovanja u Europi kojoj su glavni ciljevi izgradnja otvorenog, konkurentnog visokoškolskog prostora i samim time veća mobilnost i zapošljavanje studenata, i AG od prošle akademske godine uvodi programe usklađene s bolonjskom reformom. Svi studiji, pa tako i studij harmonike, dijele se na dodiplomski studij (3 godine) nakon kojeg se stječe prva diploma (Bachelor Degree) i na diplomski studij (2 godine) nakon kojeg se stječe druga diploma (Master Degree). Tijekom diplomskog studija moguće se usmjeriti na pedagoški ili umjetnički smjer, a isto tako moguće je studirati oba smjera paralelno. Da bi se zaposlilo u glazbenom obrazovanju, što je i cilj većini studenata, potrebno je završiti oba studija koja traju ukupno 5 godina. Kad studenti prve generacije završe diplomski studij - uvest će se i postdiplomski studij. Akademija ima vrlo široku paletu odsjeka od kojih su za studente harmonike možda najinteresantniji odsjeci za staru glazbu, jazz i kompoziciju. Studenti harmonike imaju puno mogućnosti da preko izbornih predmeta (orgulje, čembalo, poznavanje stare glazbene izvođačke prakse, ornamentika, jazz combo sastavi, jazz harmonija, improvizacija itd.) i vlastitim afinitetima obogate svoj studij. Kako za domaće tako i za strance postoje razne mogućnosti stipendiranja. AG nudi i mogućnost izvanrednog studija (studij uz rad), što je rijetkost u visokoškolskom glazbenom obrazovanju instrumentalista.

Osim što ste dosta nastupali kao solist, nastupali ste i kao član komornih sastava. Postoji li na Akademiji skupno muziciranje, recimo u obliku nastave komorne glazbe, i

koliko je važan takav oblik muziciranja? Kakva su Vaša iskustva? Po Vama, s kojim se instrumentom najviše može uporediti harmonika kao svojevrsna kombinacija?

Komorna glazba je svakako važan kolegij u obrazovanju glazbenika na svim razinama glazbenog obrazovanja pa tako i na studiju. Na AG komorna glazba je obavezan kolegij na svim godinama studija, osim na prvoj kad ona može biti izborni predmet. Studenti preko tog kolegija razvijaju mnoge važne vještine od kojih je možda najznačajnija slušanje, i upravo je ta vještina jedan od važnijih segmenata umijeća zajedničkog muziciranja. Zapažam da su studentima te sposobnosti jako važne i za solističko sviranje te se puno lakše i brže razvijaju kroz kolegij komorne glazbe. Svaki instrument ima svoje akustične specifičnosti pa stoga potičem studente da nastoje surađivati s različitim instrumentima kako bi stekli i različita iskustva. Harmonika je zbog svojih zvučnih mogućnosti vrlo privlačan instrument u komornoj glazbi, kako kompozitorima tako i ostalim instrumentalistima. Da je to zaista tako, potvrđuje i podatak da je jedan od najvećih glazbenika 20. st., čelist Mstislav Rostropovič, u svojim memoarima na osnovu svojeg iskustva sviranja s harmonikom, zapisao da bi čelisti u budućnosti trebali više svirati u kombinaciji s harmonikom kako bi tek otkrili sve mogućnosti čela.

Postoji li mogućnost razmjene studenata? Ako da, između kojih država i na koji način?

Upravo već spomenuta bolonjska reforma visokog obrazovanja ima među svojim glavnim ciljevima i veću mobilnost studenata. Da bi student završio određeni stupanj

studija mora skupiti određen broj tzv. ECTS bodova. Dakle, ako student ispuni sve obaveze studija u svakom semestru stječe po 30 ECTS bodova. Taj bodovni sustav u praktičnom smislu uvelike olakšava mobilnost studenata. Preko ureda za međunarodnu suradnju studenti se mogu svake godine natjecati za međunarodne programe razmjene studenata od kojih je sigurno najpoznatiji Erasmus program. Taj program, studentu koji je izabran za razmjenu, nudi i stipendiranje za vrijeme trajanja razmjene. Najčešće te razmjene traju od jednog do dva semestra i nakon toga student se vraća u matičnu ustanovu gdje prenosi na razmjenu stečene ECTS bodove. Razmjena studenata je moguća sa svim akademijama s kojima AG ima potpisan sporazum o razmjeni studenata, a koji se svake godine proširuje. Prema bolonjskoj reformi visoko obrazovanje podijeljeno je na dodiplomski, diplomski i postdiplomski studij te je svaki taj dio obrazovanja zasebna zaokružena cjelina. Studenti se stoga često odlučuju da te stupnjeve obrazovanja završavaju na različitim ustanovama. Tu je mobilnost još puno jednostavnija jer se student može primjerice nakon završenog dodiplomskog studija upisati na diplomski studij na bilo kojoj drugoj akademiji koja ima programe usklađene s bolonjskom reformom, naravno ako pri tome zadovoljava uvjete za upis.

Koliko trenutno imate studenata? Jesu li svi iz Slovenije ili ima i stranih državljana? Koji su uvjeti postavljeni stranim državljanima za stjecanje prava studiranja?

U mojoj su klasi trenutno tri studenta harmonike i to iz Slovenije, Hrvatske i Srbije. Na studij se pod jednakim pravima uz državljanstvo Slovenije mogu upisati i svi

državljanima država EU kao i država s kojima Slovenija ima potpisan međunarodni sporazum o razmjeni studenata, među kojima je i Hrvatska. Kandidati iz tih država se na prijamnom ispitu potpuno jednako-pravno rangiraju na osnovu rezultata s prijamnog ispita i uspjeha iz srednjoškolskog obrazovanja.

Kakav je kulturni život u Ljubljani? Kakve su mogućnosti koncertiranja? Vjerujem da je za jednog mladog glazbenika to prilično važno.

Ljubljana je glavni grad i ujedno i kulturno središte Slovenije. Dva profesionalna simfonijska orkestra, opera i balet, mnoštvo festivala kao i drugih koncertnih organizacija, stalna koncertna publika, garancija su za mnoštvo glazbenih događanja. Naravno da je uz glazbene događaje mnoštvo i ostalih kulturno-umjetničkih manifestacija. Studenti imaju priliku sudjelovati na više koncertnih ciklusa koje organizira Akademija. U Ljubljani djeluje nekoliko koncertnih organizacija koje imaju koncertnu sezonu namijenjenu mladim glazbenicima i na čije natjecanje se studenti mogu svake godine prijavljivati. Bogato kulturno zbivanje u Ljubljani također pruža mogućnost da se studenti svojim zalaganjem uključe u razne manifestacije gdje ima potrebe za glazbenim intermezzima. Mnogi organizatori, pa i sami studenti, su već otkrili da harmonika može, u usporedbi s nekim drugim instrumentima kojima je potrebna klavirska pratnja, biti velik adut kod raznih koncertnih angažmana. Kvalitetan studij glazbe općenito puno je više od uvježbavanja određenog broja kompozicija godišnje na glavnom predmetu. U tom razdoblju studenti se izgrađuju kao glazbene ličnosti i pri tome kvalitetno kulturno okruženje zasigurno ima veliku važnost.

I za kraj, recite nam što se traži na prijamnom ispitu za Studij klasične harmonike? Koja bi predznanja, informacije, kakve stavove i vještine trebao imati pojedini mladi glazbenik – učenik koji se priprema za Akademiju, da bi zadovoljio kriterije i očekivanja studija i njegovih mentora?

AG Ljubljana je članica Sveučilišta u Ljubljani čija služba vodi kompletnu proceduru upisa studenata koja je dostupna na mrežnim stranicama Sveučilišta. Program prijamnog ispita za harmoniku usklađen je s programom mature za predmet harmonika u Sloveniji koji je praktički izjednačen i s programom u Hrvatskoj. Sve pojednosti oko programa prijamnog ispita su dostupne na mrežnim stranicama AG Ljubljana. Kandidati koji nisu maturirali u Sloveniji moraju na prijamnom ispitu uz harmoniku polagati i prijamni ispit iz općih glazbeno-teorijskih pre-

dmeta. AG Ljubljana ima svake godine u veljači i informativan dan. Tamo budući studenti mogu iz prve ruke doći do svih informacija vezanih za studij. Korisne savjete i upute budući studenti mogu dobiti i od starijih kolega, kao i svojih profesora. Uz potrebno glazbeno predznanje i druge psiho-fizičke sposobnosti, da bi kandidat bio uspješan student, trebao bi imati što jasnije ciljeve čime će se baviti nakon završenog studija i na koji način smatra da mu upravo taj studij može pomoći na tom putu. S tim saznanjima student će moći kvalitetno iskoristiti vrijeme studija i iz samog studija izvući što više vještina koje će mu biti potreban kapital u radu nakon završetka studija. Jedan od temeljnih ciljeva studija je osposobiti studenta za samostalan rad nakon završetka vještina koje će mu biti potreban kapital u radu nakon završetka studija. Jedan od temeljnih ciljeva studija je osposobiti studenta za samostalan rad nakon završetka studija pa je stoga samoinici-

jativnost svakog budućeg studenta vrlo važan faktor. Svi ti spomenuti parametri od kandidata traže određenu mjeru zrelosti, motiviranosti za studij i posljedično uz kvote upisnih mjesta, utječu na rezultate prijamnog ispita samog kandidata. Komisija na prijamnim ispitima za kandidata odrađuje vrlo odgovoran zadatak gdje nastoji kroz prijamni ispit, priloženu dokumentaciju i često i razgovor s kandidatom procijeniti hoće li kandidat moći uspješno pratiti i završiti odabrani studij. Činjenica je da svaka profesija, pa tako i glazbena, ima dvije strane medalje. Bez obzira na sve nedostatke koje dakako ima i naša profesija, gledajući iz više aspekata, moje je mišljenje da je biti glazbenik u današnjem društvu velika privilegija.

Razgovarala: Anamarija Nerad

“Uvođenje studija harmonike zasigurno je pridonijelo svježini cijele akademske zajednice na AG Ljubljana. Kolege i studenti drugih odsjeka na to gledaju s puno entuzijazma kao i kroz prizmu nekih novih koncertnih mogućnosti.”